

Remissvar till Regeringens skrivelse Policyramverk för det svenska utvecklingssamarbetet

Union to Union vill tacka för möjligheten till att svara på regeringens remiss av Policyramverk för det svenska utvecklingssamarbetet.

Övergripande ser vi det som positivt att ramverket fortsätter att understryka vikten av att hålla enprocentsmålet. Vi ser det också som positivt att dokumentet relaterar till de internationella ramverk som ska styra utvecklingsagendan de närmaste åren. Vi ser gärna att ett förstärkt engagemang i finansieringsagendan AAAA, Addis Ababa Agenda for Action, vilken beskrivs som nödvändig för genomförandet av ett effektivt utvecklingssamarbete.

Vi tror att dokumentet kan ha nytta av en översyn i syfte att undvika alltför många upprepningar av vissa skrivningar samt att liknande analysformat används i alla kapitel. I nuvarande version är vissa kapitel mycket inriktade på problem inom området, medan andra beskriver förutsättningar, och en tredje version beskriver området som enbart positivt. Ramverket skulle ha fördel av att beskriva relationen mellan prioriterade problem och föreslagen inriktning och föreslagna strategier, istället för att relatera till insatser då dessa ska styras av strategier formulerade i andra processer. Vi ser också att det inte i egentlig mening finns tydliggjort vilka prioriteringar som ska göras mellan de många områden som beskrivs.

I en mening påpekas att genomförandet av de olika tematiska områdena "kräver ett holistiskt arbetssätt inom utvecklingssamarbetet". Vad detta betyder behöver preciseras. Särskilt i förhållande till hur PGU ska fungera som genomsyrande på alla politikområden.

Dokumentet kan ha nytta av att se över skrivningar om diskriminering, och då ta hänsyn till alla sju diskrimineringsgrunder i den mån det är möjligt och rimligt.

Slutligen ser vi att ILO:s Decent Work Agenda generellt behöver integreras i större utsträckning i dokumentet liksom hänvisningen till det globala ramverk som sätts genom ILO och framförallt dess kärnkonventioner, OECDs riktlinjer för multinationella företag och UN Global Compact samt FN:s principer för företag och mänskliga rättigheter.

Union to Union önskar bidra med följande:

Inledning

Sidan 1, st 6: Näringslivet är per definition arbetsmarknadens parter. Vi ser att det finns en tendens att särskilja den privata sektorn från det gängse uttrycket "näringslivet" eller "arbetsmarknadens parter". Vi förslår att ordet "näringslivet" stryks från stycket för att undvika tautologi. Vi förordar i hela skrivelsen att uttrycket "arbetsmarknadens parter" används. Avser skrivelsen den privata sektorn eller företag bör så skrivas.

2. Utvecklingsdagordningen i en föränderlig omvärld

Sidan 3, st 5: För att understödja den riktning som utvecklingspolitiken vill stödja nämner texten finansiella flöden, hållbara investeringar, handel och (återigen) privata investeringar. Vi föreslår att regeringens initiativ till en Global Deal nämns här: Tillägg till stycket föreslås enligt följande:

”En förutsättning för denna samverkan utgörs av det svenska initiativet till en ny Global Deal som innebär att globaliseringens fördelar och vinster ska komma fler till del och att utmaningarna på den globala arbetsmarknaden ska hanteras gemensamt. Målet är välfungerande arbetsmarknadsrelationer genom social dialog, mellan fack, arbetsgivare och regeringar, och anständiga arbeten, vilket bidrar till ökad jämlikhet och en inkluderande ekonomisk utveckling som gynnar både arbetstagare, företag och samhällen.”

Sidan 5, st 1: Tillägg efter sista meningen: ”Hushåll ledda av kvinnor är vanligt förekommande i lantarbetarsektorn”.

Sidan 5 st 2: Tillägg efter sista meningen: ”Kvinnor och barn drabbas hårdast av dessa problem.”

Sidan 6 st 2: Vi föreslår följande tillägg i styckets tredje mening: ”Lokal miljöpåverkan ofta från storskaliga industrier och jordbruk genom kemikalieanvändning, avfall och utsläpp av miljöskadliga ämnen i luften (...).

Sidan 6 st 4: Informell arbetsmarknad bidrar till begränsad resursmobilisering och därmed utebliven skatteuppbärning. Vi föreslår ny skrivning i stycket enligt följande: ”En inkluderande och hållbar samhällsutveckling(...) I många låg- och medelinkomstländer är också en alltför begränsad skattebas ett problem ~~liksom en svag betalningsvilja/~~ pga. att en stor del av arbetskraften finns inom den informella ekonomin, ineffektiv användning av offentliga medel samt korruption och annan kapitalflykt”

Sidan 7 st 3: Vi ser gärna en mening om HBTQ-frågor, förslag tillägg efter sista meningen: ”Runtom i världen utstår homo- bi- trans- och queerpersoner (hbtq) dagligen grova kränkningar. Diskriminering och trakasserier är vanligt förekommande, och skyddande lagstiftning saknas eller tillämpas inte. Ofta börjar diskrimineringen tidigt, redan i utbildningssystemet, vilket får konsekvenser för möjligheterna senare i samhället och i arbetslivet. Transpersoner diskrimineras värst och i många fall utestängs de helt från den formella ekonomin i samhället.”

Sidan 7 st 5: Stycket blandar problemen i den informella och formella ekonomin. Vi föreslår en omskrivning enligt följande: ”*Arbetsmiljö* (...) orsaker till fattigdom. Den informella ekonomin sysselsätter över 65 procent av arbetstagarna i Sydasiens, Sydostasien och Afrika söder om Sahara. Människor som försörjer sig inom den informella ekonomin, speciellt kvinnor och unga, omfattas som regel inte av sociala trygghetssystem och har begränsade möjligheter att utkräva sina rättigheter. Att skapa anständiga arbetsvillkor, däribland formalisera informella arbeten, är den mest hållbara formen av ekonomiskt egenmakt för kvinnor. Den formella arbetsmarknaden karaktäriseras dessutom ofta av låg grad av sysselsättning, osäkra anställningsförhållanden, låg produktivitet och undermåliga

arbetsvillkor, inklusive riskfylld arbetsmiljö. Antalet barnarbetare i världen (...)."

Sidan 7, st 5: Att arbetslöshet och undersysselsättning utgör grogrund för social oro, flykt och konflikter är alldeles riktig, likaså att undermålig och bristande arbetsmiljö är ett problem. Här saknas dock skrivning om att bristande möjligheter att påverka sina arbetsvillkor och sin arbetsmiljö också är grogrund för social oro, konflikter och instabilitet på arbetsmarknaden och samhället i stort. Problemen orsakas av brist på mänskliga rättigheter i arbetslivet, utifrån ILO:s kärnkonventioner och Decent Work-agendan. Konflikter och instabila relationer mellan arbetsmarknadens parter innebär dessutom lägre produktivitet.

Sidan 8 st 4: Handel och investeringar problematiseras inte i tillräckligt stor utsträckning.. Ofta är det privatinvesteringar som dessutom skett med olagliga koncessioner som i betydande utsträckning bidrar till kränkningar av de mänskliga rättigheterna i form av folkförflyttningar, miljöförstöring, kränkning av arbetsrätt, undantag från inhemsk skattelagstiftning eller utförsel av naturresurser. Vi föreslår därför ett tillägg efter 3:e meningen:

"Handel och investeringar får inte ske på vilka villkor som helst utan ska ske utan att kränka de mänskliga rättigheterna och gälla hela produktionskedjan. Hållbara investeringar måste garanteras genom stöd till strukturer som kan genomföra uppföljning och kontroll av privata aktörer i landet och garantera skydd av mänskliga rättigheter och miljö."

Kapitlet 3.

Sidan 9, st 3: Såsom rättighetsperspektivets innehåll har nämnts, bör ramverket också nämna ILO:s Decent Work Agenda och ILO:s kärnkonventioner: Vi föreslår att dessa integreras i alla avsnitt av Policyramverket, liksom läggs till skrivningen direkt efter stycket:

"De fackliga rättigheterna är mänskliga rättigheter och ska säkerställas ovillkorligen och universellt. Rättighetsperspektivet ska också kompletteras av ILO:s Decent Work Agenda vars fyra strategiska mål bör inkluderas i relevanta insatser; främjande av sysselsättning, arbetstagares rättigheter, fungerande social dialog och tillfredsställande socialt skydd.

Sidan 13, st 1: Tillägg till sista meningen "...förbättringar vad gäller mänskliga rättigheter och demokrati, utan bidrar istället ofta till kränkningar av rättigheter och korruption".

Sidan 15 sista blocket om ESK-konventionen (avsnittet om Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer): Vi föreslår följande tillägg efter meningen *De grundläggande principerna och rättigheterna i arbetslivet ska värnas*: Säkerställandet av de mänskliga rättigheterna i arbetslivet ska utgå från ILO:s kärnkonventioner och ILO:s Decent Work Agenda.

Sidan 15, textutan: Vi föreslår ytterligare en pinnsats, t.ex. som nummer 4: "Sveriges utvecklingssamarbete ska främja att kvinnor och flickor får tillgång till ett jämlikt utbildningssystem för grund- högre och fortbildning, och med sociala skyddsmekanismer som garanterar kvinnors lika villkor på arbetsmarknaden.

Sidan 17, st 2: I sista meningen bör enligt tidigare klargörande om definitionen av näringsliv stå "...inklusive akademiska institutioner, trossamfund, arbetsmarknadens parter, bör inkluderas..." Världen över är 70 miljoner kvinnor representerade i fackliga organisationer, som förespråkar och förhandlar för levnadslöner, social trygghet inklusive betald föräldraledighet, reglerad arbetstid, åtgärder för att bekämpa våld och diskriminering. Kvinnors arbete inom fackliga organisationer ökar inte bara alla kvinnors ekonomiska egenmakt och säkerhet, det bidrar även till att öka kvinnors representation i det offentliga livet.

S 17, efter 5 st: De fyra pelarna av ILO:s Decent Work Agenda bildar en stark grund för en ekonomisk agenda för kvinnor som en del av en jobb- och utvecklingsplan, som värderar kvinnors obetalda och betalda arbete och som syftar till att öka kvinnors deltagande på arbetsmarknaden, stöttat av tjänster för barnvård och äldreomsorg, samt familjevänliga arbetsplatser. Att investera i offentlig vård och omsorg kan skapa miljoner anständiga arbeten och främja kvinnors deltagande i betalt arbete.

Sidan 17, 3st. Efter meningen: "Konsekvenserna av våldet är omfattande, framförallt för den enskilda kvinnan och flickan men även för samhällsutvecklingen i stort" Lägg till: Våld mot kvinnor påverkar inte bara i hemmet, utan även på arbetsmarknaden, genom frånvaro, förlorad produktivitet och trygghet för offren.

Sidan 22, st 2: Efter meningen "Insatser för att främja produktiv sysselsättning (...) bör följande mening läggas till: "För att understödja en hållbar arbetsmarknad bör särskild vikt läggas vid satsningar på både mäns och kvinnors tillgång till betalt arbete. Inte endast främja traditionellt mansdominerade yrken."

Sidan 24, textstrutan: I pinnsats 4, lägg till "i enlighet med ILO:s konventioner och rekommendationer". I pinnsats 6, lägg till "i enlighet med ILO:s Decent Work Agenda och dess fyra strategiska områden; främjande av sysselsättning, arbetstagares rättigheter, fungerande social dialog och tillfredsställande socialt skydd."

Sidan 24, st 1: Lägg till "mål 16 om främjande av fredliga och inkluderande samhällen"

Sidan 25 st 3: I diskursen om omställning till "gröna jobb" är det gängse uttrycket "Just transition" eller rättvis omställning, vilket innebär att arbetsvillkor och yrkeskunskaper i så stor utsträckning som möjligt bevaras, trots den nödvändiga omställningen av arbetsmarknaden. Därför bör skrivningen korrigeras till: "Arbetsmarknadens parter har även en viktig roll i att främja en rättvis omställning (just transition) av arbetstillfällen i en grön ekonomi, så att anständiga arbetsvillkor upprätthålls"

Sidan 25, st4: lägga till: Eliminera könsbaserad segregering på arbetsmarknaden, som fördjupar lönegapet mellan kvinnor och män, i enlighet med ILO:s initiativ "Future of Work" och "Women at Work" samt G20-ledarnas åtagande att minska det könsbaserade gapet på arbetsmarknaden med 25 procent till 2025.

Sidan 25 st 5: om hållbart företagande: ta bort... "liksom affärsetik" då det blir en tautologi i texten där det klarare temat, korruption, redan är nämnt.

Sidan 26 st 3: sista meningen, lägg till "..., samt stödja uppbyggnaden av uppföljningsmekanismer för kontroll av privata investeringar i landet, inklusive krav på hållbarhetsrapportering från företag."

Sidan 26, textutan: ta bort ordet "ansvarsfulla" då konceptet "hållbara investeringar" räcker. Lägg till efter första pinnsatsens sista mening: "Samma mål och principer som för övrigt utvecklingssamarbete ska gälla för den privata sektorn, inklusive principerna för utvecklingseffektivitet".

I pinnsats 3, skriv om "... samt stärker sina möjligheter att delta i handel, inklusive globala och regionala värdekedjor utan att kränka rättigheter i arbetslivet. Detta inkluderar (...) genomföra utvecklingsfrämjande och rättighetsbaserade handels- och investeringsavtal.

Sidan 29, st 3 lägga till: Stödja åtaganden och initiativ som gör att människor som utnyttjas på arbetsmarknaden eller arbetar inom informell ekonomi istället kan försörja sig genom produktiva och anständiga arbeten".. 60 procent av den globala handeln är beroende av kontrakt i underleverantörskedjor, där en stor del av arbetstagarna är kvinnor, med löner under fattigdomsgränsen och som ofta utsätts för våld på arbetsplatsen.

Sidan 29, st 3: ta bort ordet "ansvarsfulla" då konceptet hållbara investeringar räcker

Sida 29 -31 Avsnittet migration och utveckling saknar helt en problematiserande analys. Endast i fråga om de mottagande länderna görs en analys av utmaningar. Minst ett stycke bör skrivas om orsakerna till migration, t.ex. om konflikter, brist på försörjning, klimatkriser, vilket ofta hänger ihop. Ex på texter om migrerande arbetstagare nedan (från ITUC, ituc-csi.org och BWI, www.bwint.org):

"Över 200 miljoner människor bor och arbetar utanför sitt födelseland. Det finns 2016 17,1 miljoner migrantarbetare i Afrika, 44,5 miljoner i Nordamerika, 6,7 miljoner i Central- och Sydamerika, 58,3 miljoner i Asien och Oceanien, och 64,1 miljoner i Europa. I alla dessa regioner är minst 10-15 procent illegala migranter. De flesta länder är ursprungs- genomfarts- eller mottagarländer för migration. Många är alla tre. Med sina familjer utgör dessa människor en majoritet av världens migranter. Oftast migrerar människor mellan länder i syd på grund av brist på försörjningsmöjligheter. Därför är migration i stort en fråga om arbete. Människor migrerar för att skapa en bättre framtid åt sig och sina familjer. Många industrier är också beroende av migrerande arbetskraft från låglöneekonomier. Migration och den stora tillgången på arbetskraft gör att lönenivåerna kan hållas låga och anställningarna tillfälliga. Detta försvårar tillgången till sociala skyddsnät. Svenskt utvecklingssamarbete bör främja migrantarbetares rättigheter genom att stödja initiativ för lagstiftning, kollektivavtal och organisering för att rättigheter på arbetsmarknaden ska gälla alla arbetstagare. Däri ingår att stödja ILO i arbetet för skydd av migrerande arbetstagare."

”I alla strategier bör svenskt utvecklingssamarbete se till att resultaten också tillkommer migranter och migrantarbetare, exempelvis sociala skyddsmekanismer, utbildning, hälsovård och en jämlik arbetsmarknad. Migranter har i många länder också en begränsad tillgång till rättssystemet och saknar i många fall identitetshandlingar vilket hindrar tillträde till rättsstatens funktioner. Kvinnor är ofta osynliga i migrationen och är oftare utsatta för trafficking, informella anställningar som hushållsarbetare och har därför särskilt svårt att få tillgång till de skyddsmekanismer som finns för arbetstagare.”

Sidan 34, st 4: Tillägg efter meningen ”de största riskfaktorerna (...) luftföroreningar.”: ”Därutöver förekommer mycket höga risker i arbetslivet, särskilt i låginkomstländer, både för arbetsrelaterade sjukdomar inom exempelvis utvinningsindustrin, tillverkningsindustrin, och jordbrukssektorn och olycksfall i arbetet.”

Sidan 35, st 2: (stringens) På samma sätt som utbildning beskrivs som en mänsklig rättighet och en grundsten bör även att hälsa och även fred, hållbar miljö, rätten till arbete och försörjning etc tillskrivas detta”.

Sidan 46, st 4: Ändra sista meningen till ”(...) är parterna viktiga aktörer i arbetet för att uppnå målen i Agenda 2030.